

Jak hasit dům s fotovoltaikou? Těžko...

31.01.2012, 16:58ČR | Vzdělávání | Autor: Jakub Kozák

Hašení požáru rodinného domu, na jehož střeše jsou instalovány fotovoltaické panely, může celý zásah nepříjemně zkomplikovat. Dokonce může v extrémním případě dojít i na situaci, kdy velitel rozhodne o ukončení hasebních prací z důvodu ohrožení zasahujících hasičů, kteří budou pouze chránit okolí před rozšířením plamenů.

V článku se nebudeme – až na detaily – věnovat přímo požáru fotovoltaické elektrárny (FVE), ale spíše způsobu bezpečného odpojení elektřiny a rizikům s přítomností FVE spojeným. Je nutno si vždy uvědomit, že prvotním úkolem jednotek požární ochrany je chránit životy a zdraví. Majetek se nachází vždy až na konci pomyslného řetězce.

Co hasiči běžně dělají, ale tady nemůžou

Hasiči samozřejmě při požáru vždy zajišťují vypnutí proudu, problémem FVE však je, že nemají jednotné schéma zapojení. Fotovoltaické články vytváří stejnosměrný proud o napětí až 1 000 voltů, který je životu nebezpečný. Dalším problémem je nesteromné zatížení odhořívající střešní konstrukce.

Fotovoltaická elektrárna, sestavení, rizika, napětí a proud

FVE dělíme primárně dle velikosti:

- malé – rodinné domy, chaty, nekomerční objekty do 30 kWp (špičkový výkon)
- střední – menší podnikatelské záměry, střechy dílen, do 500 kWp
- velké – solární parky na velkých halách nebo volné ploše nad 500 kWp

Jeden fotovoltaický panel může vytvářet stejnosměrné napětí mezi 30 – 40 V (běžně 72 článků po 0,5 V v jednom panelu), dle typu. Takové napětí je obecně považováno za bezpečné. Na střeše jsou však panely zapojeny do série, jejíž výsledné napětí se může pohybovat v rozsahu 500 – 1000 V a proud mezi 6 – 8 A. To už jsou hodnoty smrtelné.

Samotný panel se skládá z křemíku, hliníku a skla, proto při samotném požáru nehoří přímo panel, ale především kabeláž a rozvody. Výrobu elektřiny v panelu nelze zastavit jinak, než jeho překrytím, což je však na střeše jednak nepraktické a jednak ne příliš spolehlivé (čím a jak, aby krytí drželo na svém místě). Dokonce ani proražení panelu (které je samo o sobě složité, vzhledem k tvrdosti skla) spolehlivě nepomůže, každý panel může obsahovat více samostatných segmentů, které pracují nezávisle. Samostatný panel váží 19–22 kg a jeho rozměry jsou většinou zhruba 1×1,7 m.

„Neelektrickým“ rizikem je pak výše zmíněné nestejnoměrné zatížení střešní konstrukce, které může v případě požáru snadno zapříčinit její pád a taktéž pohyb po střeše, na níž bude hasičům chybět jakýkoli manipulační prostor.

Co tedy s tím? V podstatě opravdu nic

Odpojení střídače popřípadě dalších jistících prvků sice pomůže zastavit přívod elektřiny přímo do budovy, samotná soustava panelů na střeše ji však nadále vyrábí a je tím pádem pro zasahující jednotky nebezpečím. Pokud FVE dodává elektřinu i do veřejné sítě, je hlavní vypínač ve společné skříni s vypínačem domovním. Na skříni rozvaděče je v takovém případě žlutá nálepka s varováním „Pozor, zpětný proud“.

Možným řešením je panely, které jsou v sérii, postupně rozpojit (jsou propojeny konektory, s nimiž se velmi komplikovaně manipuluje, lepší tedy budou izolované kleště) a rozdělit sestavu na jednotlivé kusy, které již mají – jak jsme si řekli výše – napětí v bezpečném rozsahu. To však vyžaduje přehlednost kabeláže a její dostupnost, což není u všech systémů pravidlem – mnohdy se prostě na kabely hasiči nedostanou.

Dalším problémem je, že stringy (řady), ve kterých jsou panely zapojeny, nejsou řadami v pravém slova smyslu, mohou být vertikálně, svisle, cikcak, zkrátka dle potřeby vůči okolí (stromy a jiné objekty vrhající stín apod.).

I při nepříznivém počasí – šero, pošmourno apod. – pracuje panel na zhruba 5% výkonu, nicméně soustava je konstruována tak, že výstupní napětí bude vždy alespoň 200 V a 6 A. Kabely bývají převážně černé, konektory modré (-) a červené (+). Ani to však – pro změnu – není pravidlem. Hliníková konstrukce na střeše objektu, v níž jsou panely uloženy, je vždy uzemněna.

Na podobné zásahy v současné době neexistuje konkrétní metodika. Ze zahraničí občas proniknou zprávy o tom, jak hasiči nechali takto vybavený dům shořet. Elektřina je zabiják, který není vidět.

Ačkoli jsme článek dlouze konzultovali jak s hasiči, tak s odborníky, věnujícími se výstavbě fotovoltaických elektráren – děkujeme především panu Bořku Reissovi ze SOLAR Bohemia s. r. o. – budeme rádi, když nás v komentářích doplníte svými poznatky z teorie i praxe.

-kow-